

Szociális és Munkaügyi Minisztérium

Államtitkár

Számunk: 5611-3 /2009-025FOFŐ

Verdes Tamás részére

ELTE Bárczi Gyógypedagógiai Főiskolai Kar

Budapest

Ecseri út 3.

1097

Tisztelt Verdes Tamás Úr!

Miniszter Úrnak, illetve az Országos Fogyatékosügyi Tanács elnökeként nekem címzett levelét, amelyben a fogyatékos személyek számára tartós bentlakást nyújtó intézmények kisközösséget befogadó lakóotthonná történő átalakításával kapcsolatban érdeklődött, köszönettel megkaptam.

Tájékoztatom, hogy a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény (továbbiakban: Fot.) 29.§ (5) bekezdése a fogyatékos személyek tartós bentlakást nyújtó intézményeinek átalakítását kétféle módon írja elő: az önálló életvitelre személyi segítséssel képes fogyatékos személyek számára lakóotthonok létesítéséről kell gondoskodni, míg az arra rászoruló fogyatékos személyek számára ilyen létszámhatár nincsen, de humanizált és modernizált intézmények kialakítását tűzi ki célul.

A jogszabályban előírt feladat végrehajtása – értelemszerűen – a tartós bentlakást biztosító szociális intézmények fenntartóinak, azaz a szociális törvény 88.§ (1) bekezdése alapján a fővárosi és megyei önkormányzatoknak a kötelezettsége. A jogalkotó a Fot-ban előírt kötelezettség fenntartói teljesítésének tervezését azzal biztosította, hogy előírta a szociális törvényben a szociális szolgáltatástervezési koncepciók elkészítését, illetve azok egyeztetésének rendjét.

Elsőként arra vonatkozóan kért tájékoztatást, hogy a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény (a továbbiakban: Fot. tv.) 29.§ (5) bekezdésében szereplő „arra rászoruló súlyosan fogyatékos” személyek kijelöléséhez szükséges diagnosztikus kritériumokat mely dokumentum rögzíti és mely hatóság, vagy bizottság illetékes az ennek megfelelő diagnosztikus vizsgálatok elvégzésére.

A súlyos fogyatékoság minősítését, a fenti hivatkozott jogszabályi rendelkezés vonatkozásában a fogyatékos személyek alapvizsgálatáról, a rehabilitációs alkalmassági vizsgálatról, továbbá a szociális intézményekben ellátott személyek állapotának felülvizsgálatáról szóló 92/2008. (VIII. 9.) Korm. rendelet (továbbiakban: kormányrendelet) szabályozza. (Korábban lásd a 11/2000.(X.18.) SzCsM rendeletet.)

A hivatkozott kormányrendelet szerint a fogyatékos személyek otthonában, illetve ápoló-gondozó célú lakóotthonában történő elhelyezésre kerülő nagykorú fogyatékos személyek alapvizsgálatát, 2008. július 1-je és 2009. június 30-a között a regionális módszertani intézmények által

működtetett szakértői bizottságok, 2009. július 1-jétől az ORSZI kirendeltségeinek szakértői bizottságai végzik. A kormányrendelet szabályozza a vizsgálat célját, kezdeményezésének szabályait.

A fentiekén túlmenően az intézményrendszer átalakításának megvalósításáról szóló dokumentumokat kért.

A 2000. március 24. és 2007. augusztus 7. között hatályban lévő, az Országos Fogyatékosügyi Program végrehajtására vonatkozó középtávú intézkedési tervről szóló 2062/2000. (III. 24.) Korm. határozat mellékletének 8.5 pontja szerint „El kell készíteni a fogyatékos személyek gondozását biztosító intézményrendszer átalakítására (lakóotthoni ellátásokra, a gondozási feltételek javítására és intézmények modernizálására) vonatkozó programokat a megyei önkormányzatok bevonásával.”

A kormányhatározatban foglaltak végrehajtása, a fogyatékos személyek gondozását biztosító bentlakásos intézmények (fogyatékosok ápoló gondozó otthona, rehabilitációs intézete) átalakítására vonatkozó program tervezése, a várható költségek meghatározása érdekében az alábbi intézkedések megvalósítására került sor:

- 1.) 2001. évben sor került a bentlakást nyújtó ápoló gondozó otthonokban élő fogyatékos személyek állapotának felmérésére (a 2001. január 1-én hatályba lépett, a fogyatékos személyek otthonában élő és a rehabilitációs intézményben elhelyezett személyek állapotának felülvizsgálatáról szóló 11/2000. (X. 18.) SzCsM rendelet alapján). A felmérés eredményeként 11.333 fő felülvizsgálata történt meg.
- 2.) 2001-2002. években lezajlott egy, a bentlakásos intézmények átalakítására vonatkozó modernizációs modellprogram. A két éves modellkísérlet során 12 megyei intézet (ápoló gondozó otthon, rehabilitációs intézet) átalakítása valósult meg, melynek során kialakításra került a fejlesztés színtere, a fejlesztő központ, átalakult az intézmény belső struktúrája, a szakmai munka meghatározója a segítő gondozási modell lett.
- 3.) A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 92. § (3). bekezdése alapján a legalább kétezer lakosú települési önkormányzat, illetve a megyei önkormányzat a településen, illetve a megyében, fővárosban élő szociálisan rászoruló személyek részére szóló szolgáltatási feladatok meghatározása tekintetében szolgáltatástervezési koncepciót köteles készíteni. A koncepció tartalmazza többek között a fogyatékos személyek speciális ellátási formáinak szükségességét, valamint az intézményrendszer korszerűsítésének irányait.

A megyei önkormányzatok – előre kialakított szempontok szerint - a felülvizsgálati eredmények, és a megye területén élő fogyatékos személyek számának figyelembevételével mellett elkészítették - tíz év távlatában - a megyei intézmények átalakítási programját, fejlesztési elképzeléseiket, s az ehhez szükséges forrásokat.

Az intézményrendszer átalakítására vonatkozó intézkedések célja, hogy tervezni lehessen a fogyatékos személyek korszerű ellátásához szükséges szolgáltatásokat (pl. lakóotthon), a szükséges mértékű intézményi férőhelyet, s hogy a kormányhatározatban foglalt időtartamon belül megtörténjen a nagy létszámú intézmények átalakítása, modernizálása.

A 2007. augusztus 8-tól hatályos, az új Országos Fogyatékosügyi Program végrehajtásának 2007-2010. évekre vonatkozó középtávú intézkedési tervéről szóló 1062/2007. (VIII. 7.) Kormány határozat. A kormányhatározat mellékletének II.11. pontja tartalmazza azt a feladatot, hogy az Európai Unió és az Európa Tanács ajánlásainak és normáinak megfelelően el kell készíteni a fogyatékos személyeket ellátó, nagy létszámú bentlakásos intézmények átalakításának hazai ütemtervét és a kivitelezés költséghatékonyságának elemzését tartalmazó irányelveket, különös tekintettel a felszabaduló épületek újrahasznosítására, a szükséges átalakításokra, a szolgáltatások feltételeinek javítására és bővítésére, a gondozási módszerek korszerűsítésére.

Az intézményrendszer átalakításáról, a Szociális és Munkaügyi Minisztérium megbízásából két hatástanulmány született.

- Az egyiket a GKI Gazdaságkutató Zrt. készítette 2007. februárban, mely tanulmány célja hogy valós adatokat szolgáltatson a felnőtt fogyatékos személyek ellátásában részt vevő nagy intézmények lakóotthonokkal való kiváltására tervezett projekteknek. A tanulmány során költség-haszon elemzés is készült a kiváltáshoz.

- A másikat a Kézenfogva Alapítvány 2008. szeptemberben készítette, mely tanulmány bemutatja az európai tendenciákat, magyarországi előzményeket és a lehetséges megoldási utakat.

A tanulmányokat, terjedelmükre tekintettel elektronikus úton megküldjük Önnek a verdestamas@gmail.com e-mailcímre.

Az Új Magyarország Fejlesztési terv, Társadalmi Megújulás Operatív Program (TIOP), valamint a Közép-magyarországi Regionális Operatív Program (KMOP) keretében, „Bentlakásos intézmények kiváltása” címmel pályázatot terveznek kiírni a szociális és gyermekvédelmi nagy létszámú intézmények kitagolására, új intézmények létesítésével (TIOP 3.4.1., KMOP [4.4.1./A](#)).

A konstrukciók várhatóan 2009. III. negyedévében indulnak, tervezett keretek; TIOP: 10 milliárd Ft, KMOP: 2,820 milliárd forint.

A Foglalkoztatási és Szociális Hivatal Szociális Főosztálya megküldte részünkre azon lakóotthonok listáját, melyek jelenleg hatályos működési engedéllyel rendelkeznek. Összesen 108 ilyen lakóotthon van az országban, melyek nevét, fenntartóját, címét tartalmazó listát a terjedelmére való tekintettel elektronikus úton megküldjük Önnek.

A Központi Statisztikai Hivatal által kiadott évkönyv alapján az országban a fogyatékos személyek lakóotthonaiban az ellátottak száma a következők szerint alakult:

2000	2004	2005	2006	2007
123 fő	969 fő	1062 fő	1183 fő	1307 fő

Jelen levelet a mai napon, postai úton is megküldtük.

Kérem, tájékoztatásom szíves tudomásulvételét.

Budapest, 2009. május „.....”

Üdvözlettel:

Korózs Lajos